

Aan de minister-president
De heer mr.dr. J.P. Balkenende
Ministerie van Algemene Zaken

Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Onze ref. : 09.0
Telefoon : (079) 353 1227
Betreft : Kredietcrisis

Zoetermeer, 2 maart 2009

Geachte heer Balkenende,

Sterker uit de crisis naar voren komen: dat gaat niet vanzelf, maar daar is karakter voor nodig, zo schreef u onlangs in Het Financieele Dagblad. De technologische industrie heeft in het klimaat- en energiedebat haar karakter getoond en wil dat met het aanpakken van de huidige problemen van het *economische klimaat* opnieuw doen.

Uw kabinet ziet zich voor grote uitdagingen gesteld: behoud van banen, van inkomens en van perspectief voor de toekomst. 'Problemen' zijn de huidige mantra, terwijl de technologische industrie juist wordt gekenmerkt door het 'denken in oplossingen'. Onze bedrijven zijn altijd bezig hun concurrentiepositie te versterken, vooral in mindere tijden. Wij willen, samen met uw kabinet, onze daadkracht- en denkkracht ook inzetten voor het vinden van oplossingen voor de huidige maatschappelijke problemen.

Karakter is... doorbijten als het slecht gaat. En in een aanzienlijk gedeelte van de bedrijven gaat het niet goed. Uit de recent gehouden conjunctuurtest van FME blijkt dat ruim twee derde van de bedrijven een omzetzdaling verwacht van gemiddeld 20%, een daling van de orderpositie met gemiddeld 23% en een daling van de investeringen van 40%. De verwachte daling in de personeelsbezetting in 2009 is ruim 11%.

De ineenstorting van de wereldhandel treft een open economie als die van Nederland extra hard. In het kader van een gelijk speelveld is het van belang om fel te blijven ageren tegen protectionistische neigingen van andere landen. Voor de concurrentiepositie is een verantwoorde ontwikkeling van de loonkosten van groot belang.

Wij vragen niet om grote financiële hulppakketten en subsidies, wél om maatregelen die ervoor zorgen dat de ondernemer kan blijven ondernemen, nu en in de toekomst, met de juiste mensen, op een eerlijk speelveld, met een normaal functionerende bancaire sector en met een overheid die juist nu innovatie blijft koesteren. Ook de technologische industrie kan dan sterker uit de crisis naar voren komen.

Arbeidsmarkt

Met het oog op het behoud van personeel pleit FME voor een systeem dat voor wat betreft toegankelijkheid en duur vergelijkbaar is met het Duitse *Kurzarbeit*. Een dergelijke regeling biedt onze bedrijven de rust om tot weloverwogen besluiten te komen en, wanneer de economie weer aantrekt, zeker te zijn van kwantitatief en kwalitatief voldoende personeel. Een combinatie van wtv en deeltijd ww zal hier ook aan moeten voldoen.

Reorganisaties en gedwongen ontslagen zijn echter helaas niet uit te sluiten. De technologische sector heeft de beste mensen nodig om gezond uit deze crisis te komen. Daarom hebben wij het afspiegelingsbeginsel ter discussie gesteld en pleiten ervoor dat 25% van het personeel als 'onmisbaar' kan worden uitgezonderd.

FME ondersteunt uw initiatief om mobiliteitscentra op te richten. Van werk naar werk is echter niet uitsluitend van belang om werkloosheid te voorkomen. Mits goed ingezet, kan het mobiliteitscentrum ook een rol spelen bij het behoud van vakmensen voor onze sector.

Binnen de mobiliteitscentra moet meer aandacht komen voor het collegiaal in- en uitlenen. Overheid en sociale partners kunnen daarbij een faciliterende rol spelen. Een dergelijk systeem leent zich ook uitstekend voor het tijdelijk plaatsen van kenniswerkers uit onze bedrijven binnen kennis- en onderwijsinstellingen.

Kredietverlening

Nog steeds krijgt FME veel signalen van bedrijven dat de kredietverlening uiterst moeizaam verloopt of zeer kostbaar is. Uit de eerder genoemde FME-conjunctuurtest blijkt dat meer dan de helft van de bedrijven daar last van heeft. Hierdoor worden ondernemers die anticyclisch willen investeren of simpelweg werkkapitaal nodig hebben om hun onderneming te runnen, onnodig belemmerd in hun bedrijfsvoering. Bovendien hanteren banken zelfs een liquiditeitsopslag voor leningen. Rentedalingen van de ECB, evenals beschikbaar gestelde funding voor banken, moeten direct ten goede komen aan burgers en het bedrijfsleven.

Niet alleen banken, maar ook bedrijven zijn op zoek naar zekerheden. De vraag naar kredietverzekeringen is dan ook sterk gestegen. Kredietverzekeraars worden opgeroepen zorgvuldig om te gaan met het beoordelen van risico's en niet onnodig

bedrijven uit te sluiten van dekkingsmogelijkheden. Daar waar de private markt risico's niet meer kan afdekken, is een rol voor de Staat weggelegd. Deze moet snel, flexibel en adequaat inspelen op nieuwe marktsituaties.

Nederland kent al geruime tijd een aantal borgstellingen die juist in deze tijd een extra ondersteuning bieden. De BBMKB is weliswaar recent verruimd, maar toch wordt er onvoldoende van deze regeling gebruik gemaakt. Extra inzet om meer bekendheid te geven aan de faciliteit is geboden, zowel bij banken als bedrijven. Het Besluit Borgstelling Scheepsnieuwbouw is nog nooit gebruikt. Er moet nu echt op korte termijn een oplossing komen om de financiering van scheepsnieuwbouw te ondersteunen.

In de fiscale sfeer heeft dit kabinet al een enkele maatregel genomen. Flexibel afschrijven over 2008 en 2009 is mogelijk, alleen het toepassingsgebied is door de beperkte *carry back*-faciliteit niet toereikend. De inperking van de achterwaartse winstcompensatie van 3 naar 1 jaar moet dan ook onmiddellijk ongedaan worden gemaakt. Versnelde afschrijving op bedrijfsgebouwen zorgt voor een liquiditeitsimpuls. Het met vertraging innen van belasting voor ondernemers kan bovendien bijdragen aan het verder verbeteren van de liquiditeitspositie van bedrijven.

Innovatie en duurzaamheid

Al eerder is het belang van een goede concurrentiepositie, nu en in de toekomst, genoemd. Nederland mag zijn ambities als kennisland nu niet laten varen. Sterker nog, een extra impuls voor bedrijven om te blijven innoveren is noodzakelijk. Gezien de vooruitzichten voor de overheidsfinanciën moet er een goede balans worden gevonden tussen slim bezuinigen en verstandig investeren. Geplande investeringen moeten doorgang vinden of naar voren worden gehaald.

Zo kan de toch al geplande WBSO-verruiming versneld doorgang vinden, door een combinatie van het verlengen van de loonsom in de eerste schijf, het verhogen van tarieven in de tweede schijf en een verhoging van het plafond. Het innovatiekrediet is al op diverse punten verruimd, maar FME bepleit dat deze regeling moet worden opengesteld voor alle bedrijven, ongeacht bedrijfsgrootte.

FME heeft eerder al voorstellen aangedragen waar de overheid als *launching customer* een duurzaamheidsimpuls kan geven: in de gebouwde omgeving, op het vlak van mobiliteit, in de nutssectoren en in de gezondheidszorg. De technologische industrie heeft 1001 klimaatoplossingen klaar liggen!

Om dit kracht bij te zetten is in de bijlage een overzicht van concrete duurzame projecten opgenomen, die alle bijdragen aan het oplossen van verschillende maatschappelijke vraagstukken, de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven versterken en direct werkgelegenheid in de industrie opleveren.

In de kabinetsbrede Industriebrief werd de technologische industrie getypeerd als "een wereld van oplossingen". Deze bieden wij u hierbij aan!

Hoogachtend,
Vereniging FME-CWM

J. Kamminga
voorzitter

Bijlage: FME voorstellen stimuleringsmaatregelen kredietcrisis

Cc.

de minister van Financiën, de heer drs. W.J. Bos
de minister voor Jeugd en Gezin, de heer mr. A. Rouvoet
de minister van Buitenlandse Zaken, de heer drs. M.J.M. Verhagen
de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, de heer drs. A.G. Koenders
de minister van Justitie, de heer dr. E.M.H. Hirsch Ballin
de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw dr. G. ter Horst
de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer dr. R.H.A. Plasterk
de minister van Defensie, de heer E. van Middelkoop
de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
mevrouw dr. J.M. Cramer
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie, de heer mr. E.E. van der Laan
de minister van Verkeer en Waterstaat, de heer ir. C.M.P.S. Eurlings
de minister van Economische Zaken, mevrouw M.J.A. van der Hoeven
de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, mevrouw G. Verburg
de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer mr. J.P.H. Donner
de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer dr. A. Klink